

PEST, I. félv.

14. szám.

April 4. 1867.

Megjelenik e lap minden héten egyszer, csütörtökön. Előfizetési ár: helyben félre 1 forint 31 kr., egész évre 2 forint 62 kr.; vidékre fél-főlvételért 1 frt, tíz soron főlvél, egyszeri közlésért 2 frt, a Szent-István-Társulat igazgatóságához kérjük intézteni, évre 1 frt 70 kr., egész évre 3 frt 40 kr. ha többször közöltetik, 1 forint 50 krajczár számítatik.

Rimely Károly.

Tr. Rimely Károly régi magyar nemes család ivadéka született 1825-ben Esztergamban. Az apai házból nyert gondos nevelés után a kitünő tehetségekkel megáldott ifjú szülővárosában kezdte meg iskolai pályáját, melyen ernyedetlen szorgalmat és előmenetelt fejtván ki, szivesugallatát követve az egyházi pályát kívánta jövő tevékenységének teréül választani; mely ohaját örömmel látta teljesülni, midőn Kopácsi József primás és esztergami érsek jeles tulajdonait méltányolván, őt az esztergami-főmegyei növendékpapság közé fölvette.

Miután a sz. Imréről címzett pozsonyi kisebb papnöveldében s utóbb a nagyszombati érseki lyceumban elöljáróinak teljes megelégedésével tanulmányait folytatta, 1844. a szent hittudományok elsajátítására a bécsi Pázmány-alapította intézetbe küldetett.

1848-ban áldozárrá szenteltetvén, előbb Patakon s azután hazánk fővárosában Budán a lelkipátsorságban fáradhatlan buzgalommal segédkezett.

Azonban a Gondviselés más pályát — a papneve-

lést — szemelte ki számára, mert két évvel utóbb a bécsi Pázmáneumnak, melynek nemrég növendéke vala, tanulmányi felügyelőjévé lőn kinevezve. Kedvező fordulat volt ez rá nézve, mert a fővárosban mindazon segéd-

eszközökkel rendelkezhetett, melyeknek felhasználásával szabad idejét a theologiai bábér elnyerésének szentelheté, melyet bámulatos szorgalmával 1853-ban el is ért. Lankadást nem ismerő tevékenysége főpáosztora előtt titokban nem maradhatott, miért is ez őt még ugyanazon évben az esztergami papnöveldében megfűrült egyházzjogi s lekipásztorkodási tanszékre hívá meg, hol, miután sokoldalú képzettségének még világosabb jeleit adá, a házassági ügyek védnökségével ruháztatott fel.

Említés nélkül nem hagyhatjuk, hogy az 1858-ki esztergami tartományi zsinatban — mint theologus jeleskedett.

1860-ban ismét a bécsi Pázmáneum elöljárói között, mint aligazgatót találjuk őt; nyilvános jelétül annak, mennyire fektűt szívében a hazának ép ezen jeles intézetét árasztani el fáradozásainak áldásával, a végből,

hogy a halhatatlan alapító eszméjével megegyezőleg ott az egyháznak buzgó papokat — mint ő maga — s a hazának lelkes honfiakat neveljen.

1861-ben a bécsi egyetem jogi osztály államvizsgájánál biztosnak nevezetett ki. Hálás szívének ösztönét követve 1865-ben az egyetem, melynek tudományos kiképzését köszöni, 500 éves jubilaumának minél ünnepélyesebb megülséhez ő is hozzájárulni sietett, jeles „Historia Collegii Pazmaniani“ című munkájával, melynek ékes latinsága a külföld elismerésével is találkozott.

Ily kitünő érdemei s hasznos szolgálatai némi elismerésül őt az egyetem ugyanazon jubilaum alkalmával t. bekebelezett tudori czimmal díszít fel.

1865-ben nagy gyász érte a Pázmán-intézetet — ugyanis szeretett igazgatója Mészáros Imre a jobb létre szenderült; minélfogva az intézet ideiglenes kormányára az ő avatott kezeibe tétetett le.

Ő szentsége előtt sem maradhattak rejtve valamint nemes erényei, ugy kitünő érdemei sem, ki is őt 1865-ben t. kamarási czimmal ékesíté fel: mindezen kitüntetések a vele született szerénységgel fogadta el.

E jeles férfit a pozsonyi társaskáptalan magáénak vallani ohajtván, 1867-ben örömmel ragadta meg azon kedvező alkalmat, melynél fogva abbeli jogával — az érseki szék megürültével a káptalani tagokat kinevezhetni — élve, őt nagy szavazattöbbséggel tagtársnak választotta meg.

A káptalan ezen intézkedését a megyei főkáptalan és a magyar helytartótanács is helyben hagyván, ő felsége f. évi márczius 1-jéről kelt legmagasabb elhatározásával őt megerősíteni kegyeskedett.

Adja az ég, hogy az egyház s haza e fölkelte lelkü bajnokának mennél fényesebb tér nyiljék lelkes munkálkodására.

Kátyolok a nép életéből.

(Véve a műveltebb osztály köréből, hogy a nép is okuljon belőlök.)

Andor urfi.

C) A csábkigyó.

Andor lakának esarnokán
Halkesőndesen ki lépeget? — —
A büntanyának rút fia,
A béliáli csábkövet!

Elérkezett a próbaperez . . .
Ajtó a hangra megnyílik;
Belép a nyájas érkező; —
Ohők egymást jól ismerik!

Csatára kél a bűnserény,
Azés ez képviselve van
A czimborák küldöttje-és
A megtért Andor urfiiban.

Megszólal a rút szörnyeteg,
S a hang, mit a csalajk lehell;
Majd villogó vészörgeteg,
Majd hájoló szirénlebel.

„Barátom, az éj oly szelid;
A multság most isteni;
Kár lenne gyáva pelyheken
A jó időt elveszteni!”

„A társak mind együtt: esupán,
Kit nélkülözünk nem lehet,

Te lennél bárgyu zárda-rab,
Megtetve a szebb életet?”

S a szoló ajkán gúnyosan
Titkos mosoly vonula el;
Andor megérti e mosolyt,
S megreng az élvsovár kebel. . . .

Szégyenlené megvallani
Lelkének jobb sugallatát,
S a tervezett új élvekért
Elhagyja esőndes hajlokát. —

Oh ifju, nincs-e hát erő,
Mely megment, visszatart;
S mely az örvénytől elvezet,
Mí tartja fönn a kart?

Ember szívébe írva van
Örök törvény betűivel:
Jó, rossz között választani!
Gonosz gonoszt, jó jót mivel!

Van a kebelben egy bíró;
Kövesd üdvös parancsait.
Hogy merre lépj, hogy mit mivelj,
Az biztosít, az megtanít. —

D) Andor a bukott kártyahős.

Diszes termekben ékesen
Öltözködött szép urfiak
Szilaj kedvők zajárja közt
Pajkosvigan hullámanak.

Ürül a sok tornyos pohár;
Fözlüg a durva szenvedély;
Elhúny a józan elmefény;
Csak a bűnéj uralma él.

Andor vigan, felejtve mind,
Mít a kegyár sugallt belé,
Rakonzament elem gyanánt
Tör a vad czimborák elé.

„Vigan fiúk, az angyalát!
Van pénz elég, tárczám tele.“
S a szép fiúk viszhangja züg
Miként a vészorkán szele.

„Mi lesz ma; sorsra bajfelek!
Kalabra, avagy fáraó,
Hármas, négyes, halber, tarokk,
Pumszt, sántala, vagy makaó?...”

Nehány Perez; és a társaság
Játékkörökre vált helyet;
S füstfellegárny övedzi a
Nyervágyban égő képeket. —

„Szerenese istenasszonya,
Pillants reám, hivem maradj!” —
„Hilf Számie! rabod leszek,
Csak még ma, még ma el ne hagyj!” —

S a f e r b l i járja; oh galád,
Istentelen kalóz-sereg!
Mosolygó daemon a remény.
Környezetek véd szellemek! — —

Az óra zengő sodronya
Rég elveré az éjfelet,
S a rablóbanda még hiven
Űl, oh magasztos élvezet! —

A reggimának hirnöke
Kong már a tornyok érczein;
S a napsugár üdvözetet
Rezg a korány lehelletin.

A hívek térdre hullanak,
Hálát rebegnek ajkai. —
Csak ők nem látnak s hallanak;
Némán borongnak arcaik.

A reg világa betekint
A lámpafényes körbe már;
Ők öntudatlan ülnek ott,
S a koczka-kártya egyre jár.

Most tarka szitkok hangzanak,
A szenvedély dühöngve dul:
Kettő között foly a vita;
A vész nagy, irgalmatlanul!

Ez mindenét, az mindenét
Föltette a négy lapra mind:
S a gilguli nem Andoré;
Az ékszer és pénz veszve mind!

Jéggé fagyasztva néz körül,
Ajkan a szó s hang elakad;
Kihalva minden gondolat;
Bágyadt szeméből köny fakad.

Zilált kedélye romokat
Láttat jövője dult egén:
Az ajtón rögtön kirohan,
S ki tudja, mit teend szegény...

Nyulassy Antal.

Kötve higgy a komának.

(Falusi történet. Vége.)

III. Ilyen a jó pap.

Kimért, komoly léptekkel ballagott falu hosszában a plebános ur, — ki, a mezőre megtenni szokott délutáni sétáját. Innen-onnan negyven esztendeje lesz már, hogy hintegeti az öreg hívei között az üdvösség magvait. Ugyancsak meg is látszik ám rajta az idők terhe!

Szemci előtt egész egy új nemzedék sarjadzott fel, s szinte jól esik az öregnek, midőn egy vasárnaponkint, végig tekinthet onnan fölül a predikálószékről, kisdéd nyáján, melynek nagyobb része — önmön nevelése.

Hívei kiváló szeretettel és ragaszkodással vannak iránta. Szavait, mint bölcs tanácsokat, készséggel teljesítik mindenkor. Mutatják ezt azok a házak elé szegezett „első magyar biztosító-társasági táblácskák“ is, melyek eléggé tanuskodnak arról is, hogy a falu előrelátó, okos embereken nem igen szenved hiányt.

Az öreg plebános érdeme az is, hogy a házak eleje szép sorban lombos szederfákkal van mindenütt beültetve, melyek azon kívül, hogy üde árnyékot nyujtanak a pihenőknek, leveleikkel táplálékul szolgálnak

— a selyembogaroknak is, melyek után ugyancsak szép pénz üti ám évenkint a lakosok markát, melyhez úgy szólva észrevétlenül jutnak s szépen megruházkodnak belőle és még marad is egyéb házi aprólékosságokra.

De hagyjuk ezt. Kövessük inkább a plebános urat, kivel épen szemközt jön az utca tulsó vége felől a bíró gazda, ki úgy látszik a falu házának tart.

Járásából ítélve, rátartós egy ember lehet ez a bíró gazda. Mint egy kis király, oly méltóságosan lépeget, hóna alá nyujtóztatott pálczával, végig az utcán. Az emberek már messziről megstüvegölik. De még a gyerekeknek sem kell mondani egy szóval is, hogy: ösém veréb van a sipkád alatt! önkénytelenül is megnyulik kezök a sipka után. Mert hát bíró uram katonás ember levén, könnyen dolgot ad a pálczának is, ha látja, hogy a fiatalság fukar a becsület-adásban.

— Nos, mi baj bíró gazda? Mi járatban van ilyenkor? szólítja meg nyájasan az öreg a bírót, a mint találkoztak.

— Ej, édes tisztelendő ur, baj iszen van, amnyi.

*

hogy fele is sok volna. Az ember igazán sokszor azt se tudja, hol a feje. Én nem tudom már mit-tevő legyek. Soha életemben nem hallottam annyi lopást, mint egy darab idő óta itt nálunk történik. . . . Az éjjel meg a Mózi zsidó boltját verték fel. Szegény ördög csak nem tud hova lenni! . . . No de hála Isten! végre mégis rájöttünk egyik főzinkosra. Ott fülel már a hűvösön.

— Ej ej! biza szomorú dolog ez! És ki a főzinkos? kérdi kíváncsian a plebános.

— Ha megmondom, talán nem is hiszi tisztelendő ur. Gyöngy Pista . . .

— Ah! az lehetetlen. Nem hiszem. Ismerem apját anyját; mondhatom jóra való, becsületes emberek. Magát a legényt is jóindulatu erkölcsös ifjunak ismerem mindig. Az nem lehet bíró gazda. Ebben Tamás vagyok!

— Pedig úgy van plebános ur. Elcinte én sem akartam hiúni s ugyancsak esőváltam rajta a fejemet; de a bakter erősen állítja, s ha kell, azt mondja, még a szent sakramentomra is megesküszik, hogy ő volt a tettes. . . . Biza, rossz vér szorult a mai fiatalságba! — A legény ugyan tagadja égre földre s olyan formán beszél, mintha valami fogadásból ment volna végig azon éjjel az utcán, s a mint Bendiék háza elé ért, megijedt a kísértettől s megszaladt; s ekkor fogta el a bakter. . . . Azonban ez csak olyan kopasz mentség s kibujó lyuk akar tenni. Hiába, maholnap még az inge gallérjának sem hihet az ember. — mondja fejeshóvalva a bíró.

— Miféle kísértetről is szólt az imént, bíró gazda? kérdi erre a plebános a bírót.

— Hát tudja tisztelendő ur, én iszen nem láttam s így bizonyosan nem is állíthatom; de a kik látták, azt mondják, hogy boldogult Bendi Mihály lelke éjjelenként feljön sirjából, s hazajár kísérteni a házbelieket. Sokan akár meg is esküsznek rája, hogy saját szemekkel látták, a mint éjtélkor végigsurrant az utcán. — Hogy igaz-e, nem tudom, de valaminek mégis kell lenni a dologban; mert szél nélkül a falevél sem inog.

Ez utóbbi szavak szeget ütöttek a plebános fejébe. Kezdett valamit gyanítani.

— Megálljon csak bíró gazda! — Mikor is történt az első lopás?

— Ha jól emlékszem, úgy négy héttel ezelőtt — viszonzá, neki futamítva elméjét, a bíró.

A plebános gondolkodott. . . . Épen akkor tájban halt meg Bendi Mihály is. . . . E körülmény még jobban megerősítette őt gyanujában.

— Bíró gazda! vannak-e a faluban jó markos, bátor emberek? kérde most hirtelen a tisztelendő ur.

— Már iszen, ha arról van szó, nem kell messze menni. Egynek itt vagyok akár én is, — viszonzá nyomatékkal a bíró.

— Jól van bíró gazda! Magára mindenestre számítok. Csak válaszszon maga mellé még vagy nyolez embert a bátrabbakból s jövő pénteken, úgy vacsora után, ejtsék szerét s lépjenek el hozzám. Majd akkor bővebben megbeszélem a többit. Hanem addig is erről se tudjon senki semmit. Hátha dugába dőlne tervünk, — végzé szavait a plebános, mire szívesen üdvözölve a bíró gazdát, elváltak egymástól. — — —

Az öreg Bendiék előtt vitte el útja. Nem állhatta meg tehát, hogy kissé be ne szóljon Bendiné asszonyomhoz, ki épen az udvaron dolgozgatott egyetmást.

— Dicsértessék! Adj Isten jó napot! Jó munkát. Nos hogy van édes Bendiném? szólítja meg nyájasan az asszonyt, ki csak most vette észre a nyitott kapun belépő plebánost.

— Csak vesződöm a világgal édes tisztelendő ur, mint afféle gyámoltalan özvegyasszony — válaszolt Bendiné kezét csókolva az öreg plebános urnak. Biza sokszor azt se tudom, hova hajtsam fejemet. Gyermekeim még többnyire neveletlenek; magamnak kell tennem mindent Szegény Örsikém eleget iparkodik, de hiába, gyenge még az erősebb munkára. Mióta férjem meghalt — higye el édes plebános ur — kevés jó óram volt nekem. Az előtt csak gyarapult szépecskén kis gazdaságunk is, most azonban visszajáról megy minden; s keserűen kell tapasztalnom azt a közmondást, hogy az árvát, még az özvegyet még az ág is huzza. Sokszor egész éjeket is keresztül sirok bánatomban. Még az imádság se megy úgy, mint előbb. Már csak az Isten férjemet el ne vette volna!

— Nem kell azért zúgolódni édes Bendiném! Megsegíti még a jó Isten! szólta vigasztalólag a plebános. Igaz ugyan, hogy most ránchezült vállaira a szenvedések nehéz keresztje; de gondolja meg, hogy előbb-utóbb közös sorsa ez mindnyájunknak. Hol van az az ember, ki bánat nélkül tudná keresztül élni az életet, azt a bú-baj iskolát? Lám Jézus Isten fia volt, s mennyit kellett annak is tűrni az életben. — úgy annyira, hogy egyszer maga is felsőhajtott: A rókáknak, ugymond, barlangjok s a madaraknak fészkeik vannak, a hol meghuzhatják magukat, csak az ember fiának nincs, hova lehajthatná fejét. . . . E földön nagypénteket élünk; de a nagypéntek után eljön majd a diéső föltámadás. Addig is, ha Isten keresztet bocsájt reánk, tűnjük békével s ne zúgolódjunk Isten ellen; hanem bizunk benne; mert a ki Istenben bizik, meg nem esalatozik; s a hol Isten segít, ott még a pokháló is kővár. . . . A mi pedig boldogult férjét illeti, vigasztalja az a gondolat, hogy Istenével kibékülve, mint jó keresztény mult ki a világból. Oh pedig be boldogok azok, kiket készülvé talál a halál. Hiszem tehát, hogy kedves férje is a boldogultak között örvend az Ur színe látásának.

— Oh bár csak úgy volna édes tisztelendő ur! sohajtott szomoruan az asszony. Akkor könnyebben viselném özvegyi sorsomat is. Igaz ugyan, hogy halálos ágyán meggyónt, megáldozott, de lássa édes plebános ur, élek mégis a gyanu-pörrel, hogy férjem elkárhozott. Mi türes tagadás, szörnyű káromkodó egy ember volt életében s abbá vagyok, hogy ezért kárhozott el lelke; ezért nincs nyugalma a sirban; ezért jár haza éjjelenként — kísérteni bennünket. Sokszor óra hosszig is elnyög, sohajtozik az ablak alatt. Szinte vérzik bele szívem. Eleget imádkoztam, böjtöltem már érte, de úgy látszik, foganatlan Isten előtt minden imádságom. — panaszkodott könyázott szemekkel Bendiné.

— Tehát csakugyan így volna a dolog? No lám! És én erről mai napig se tudtam semmit. Ej ej! ez nagyon rosszul van édes Bendiném. Megérdemlené, hogy jól lepirongassam érte. Hiszen az ilyes félét először is

a plebánossal kellene tudatni. No azonban, csak hogy most is megtudhattam. Lesz rá gondom. A mit tehetek, megteszek. Bizzék, nem sokára megszabadul a kísértetes látogatásoktól. Most pedig — Isten vele! — végzé szavait a plebános, mire Bendiné szíves köszönete és üdvözlése után gondolatokba merülve tovább folytatta utját a mezők felé...

— Ime! ilyen a jó pap.

IV. Lássuk a medvét!

Éj van. ... Csöndes az utca, mint a sir. ... Mély álomba van merülve minden. ... csak a pásztor-tanyákról hallatszik be néha egy-egy éles fütty vagy kurjantás valamely megszökött, kóbor marha után.

Egyszer csak a felvégen elkezdnek a kutyák erősen ugatni.

Huh! a kísértet jön!

Nem sokára az egész falu viszhangzott attól a rémes vonítástól, melyre azt szokják mondani az emberek: halott szagot éreznek az ebek.

Az emberek, kiket fölriasztott a nesz, önkénytelenül is megborzadtak s mélyebben temették magukat a dunyha közé!

Sebesen suhant végig az utcán a kísértet. ... Már közel volt Bendick házához. Hirtelen vad láрма s éktelelen zivaj származott körülötte.

— „Haj rá! Fogd meg! Üsd le! Utána!” rivalgott egyszerre vagy tíz torok, — mire jókora embertömeg rohant ki az egyik házból. — füttyökösökkel, durungokkal, furkósbotokkal és más efféle érzelmes eszközökkel.

A kísértet sem vette tréfára a dolgot, hanem a mint látta, hogy az a sok rettenetes eszköz mind ő reá emelkedik, — utezu neki, vesd el magad! megoldotta a kerekeket s nyakába öltve az utcát, hóna alá szedett lábakkal neki iramodott, a merre látott. Szégyen a futás — gondolta — de hasznos.

Az emberek utána. Már egyik jól beérte s készült is a nyaka közé teremteni; de mielőtt szándékát tett követte volna, a kísértet sem volt röst; hirtelen megfordult s úgy vágott a képe közé valami lánc-félet, hogy szinte szikrát hánytak bele szeméi, mire elbőditve magát, összerogyott s csak úgy dőlt orrán-száján a vér.

Erre a többiek felbőszülve, még hevesebben üldözték a futó kísértetet. Azonban bármennyire iparkodtak, hiába volt minden erőlködésök. Nem tudták kedvök szerint megközelíteni.

Már jól a falu végére értek. A kísértet egyszer csak megbotlik hosszu ruhájába s hirtelen a földre bukott. Mire fölugrott azon vette észre magát, hogy üldözői sarkában vannak. Alig iramodott neki újra, egy hatalmas ütés földre terítette.

Mit volt, mit tenni, megadta magát. ... Nem sokára körül lett véve bősziült üldözőitől.

Most jött még a „haddelhadd.” — Egyik mérgeőbb ütés a másikat érte. Csak úgy zupogott bele az a fehér lepel.

— Üss a füle töve közé! Ne kiméld! Nem apád! hangzott egy haragos hang a többi közül.

— Lassan emberek! Nem kell bántani. Elég lesz már neki, — hallatszott most a bíró gazda hangja, ki

szintén az üldözőkkel levén, csak az imént érkezett a tett színhelyére.

— Lássuk a medvét! kiáltott föl erre egyik, oda világítva lámpájával a kísértet szeméi közé, mialatt mások meg a fehér lepedőt kezdték tépni róla.

— Ejnye ni! hiszen ez a Csuka Péter! Ismerem a mándlijáról! — kiáltott fel hirtelen egy másik meglepetve, a mint a lepedő alól a kísértetnek saját ruhája tünt elő.

— A'biza ni: a Csuka Péter! erősíté egyik is, másik is.

— Akármilyen legyek — ni! még a bajsza is be van meszelve!

Ha ha ha!

— Üssük agyon — atyafiak! indítványozá egy kemény hang a tömegből.

— Csitt, esendesen emberek. Senki egy kis ujjal se érintse többé. Valamelyikök kissé úgy is nagyon fejbe találta kólintani. Pedig még szükségünk lesz rá, — csitította a bíró a bősziült tömeget.

Nem sokára talpon lett az egész utca. Az emberek a lármából azt gondolták, talán tűz van valahol. Örege apraja kiesődült az utcára. Lett azután láрма, meg nevetés.

A kísértet, vagyis most már Csuka Péter uram ő kegyelme, eszméletlenül hevert az utca közepén, bámuló tömegtől körvezeve. Minthogy pedig lábai megtagadták a szolgálatot, néhány markos ember durungokra emelte s úgy vitték be a falu házához a népség iszonyu lármája és ujongása között.

No szegény Csuka Péter, te iszen megjártad ez egyszer!

Másod napra ez események után vallatásra került a dolog. — A vallatásból aztán szépen kiderült, hogy az a tömérdék lopás, mely egy darab idő óta végbe ment, mind Csuka Péternek a műve volt, ki összetanulva a bakterral, csak azért ijesztgette kísértet képében a falu hiszékeny lakóit, hogy így annál biztosabban vihesse ki czimborái által gonosz szándékait.

Szegény Bendinét is hogy elámitotta, holmi zörömbölések-, lánczészörgetések- és dobálásokkal s az által, hogy ábrázatát bemázolva fehér-földdel, fogai közé meggyújtott gyufát vett s időnkint bebevicserített az ablakon! — — Szegény asszony teljesen hitt, hogy férjének elkárhozott lelke jár haza éjjelenkiint. Megszólítani azonban nem merte, mert a babonás, balga hit azt tartja, hogy a ki megszólítja a hazajáró lelket, lassankint el kezd száradni s — belehal. Pedig Bendi bácsi, igaz ugyan, hogy életében kissé káromkodó ember volt — Isten szemére ne vesse a más világon, — de oly példás, jámbor halállal mult ki, akár a kiánat.

Lám, lám! Azért verték hát egykor a koresma előtt is az atyafiak fejébe azt a sok, tarkábbnál tarkább badarságot — a kísértetekről! — —

Hja! tudja Pál, hol kaszál. — Hanem hiába, adig jár a korszó a kutra, míg el nem török. — —

... A vallatás bevégezése után a jó madarakat, több czinkosukkal együtt, kurta-vasra verve, bekísérték a városba.

Csuka Péter s a vén harangozó két évi, kemény

börtönre lettek elítélve. — Ez alatt iszen elég idejük lett megbánni gonoszágaikat. . .

Következő vasárnap a plebános, ki, mint olvasóm is gyaníthatják, főintézője volt a hazajáró lélek elfogatásának is, gyönyörű predikációt tartott a kísértetekről. Beszédében megmutatta, mily nagy döreség és nevétséges babonáság, a kísértetekben való balhiedelem.

„Tudjátok mindnyájan. — mondá többek között, hogy őseink pogányok voltak s mint ilyenek Ázsiában laktak. Ázsiában pedig legtöbb népek között azon balga hit uralkodott, hogy a bűnös emberek lelkei, halál után, — állatokba költöznek át, például: valamely kutya, macskába, disznóba vagy néha fába; s mindaddig vándorolnak egyik állatból a másikba s kóborolnak szerteszét a világban, míg végre kitisztulva bűneikből, eljutnak a tiszta lelkek országába.”

„Ezen balhiedelemben voltak, annyira mennyire, a mi őseink is, mint pogányok. — S midőn odahagyva őshazájokat, átköltöztek ezen téjjel mézzel folyó országba, magukkal hozták új hazájokba is a lélekvándorlásról való balhiedelmeket. . . Nem sokára azonban fölverték őseink a keresztény hitet. A keresztény hit felvilágosította ugyan őket a léleknek halál után való állapotáról; de a nép, mely csökönösen szokott ragaszkodni mindenkor ahhoz, a mibe mintegy beleélte már magát, azután is hiven főtartotta még ősi pogány hitének némi foszlányait. Különösen pedig mesékbe szőtték bele babonás hiedelmeket, — s ezen mesék unokákról unokákra szállva, eljutottak mihozzánk is. — — Így például az ugynevezett tüzes emberekről még mai nap is azt tartja a nép s azt tartjátok talán ti is, hogy azok nem egyebek, mint elkárhozott emberek lelkei, kik életökben mások földjeit elszántották, a mesgyéket meghamisították, és a határjárásnál hamisan esküdtek. Pedig hát azok az ugynevezett tüzes emberek nem egyebek, mint a földből kipárolgó s meggyuladt rosz levegő. — — Hasonlóképen van a dolog a hazajáró lelkek- és kísértetekkel is. Ezekről is azt tartja a babonás hit, hogy az olyan embereknek lelkei, kik rosz lelkismerettel haltak meg s bűneikért még nem tettek eleget, nem nyughatnak sirjaikban s feljönnek éjjelenként kísértetni az élőket. . . Már ki ne látná be, a ki csak egy kevésbé tud is gondolkodni, hogy ezen babonás vélemények szintén a lélekvándorlásban való pogány hitnek egyes maradványai? . . . Napjainkban pedig, ki hinne ilyen döreségeknek? — —

„Azért intlek benneteket kedves hiveseim, ha eddig hittetek a tüzes emberek, kísértetek- és más efféle balgaságokban, jövőre ne higyetek; nehogy a gonosz emberek ismét visszaéljenek, saját rovástokra, ezen hitekkel. . . Legyetek okosak és ne hajtsatok minden szíreszóra. Ott előttetek tanulságul a multkori példa! — — Azonfölül őrizkedjete bármiféle kísértetes mesélésektől, különösen gyermekek előtt. Mert hiába, a közmondás is azt tartja: Nem jó az ördögöt a falra festeni. A gyerekek ugyanis, mohón kapnak, mint magunkról is tudjuk, a meséken s a hallottakat hiven megtartják emlékekben. Minthogy pedig ítélőtehetségök még gyenge, valóság gyanánt fogadják a legnagyobb badarságot is. Innen van aztán, hogy sötétben meg nem mernének maradni egyedül a világ minden sűrű kincseért — s összerézzenek egy falevél-zörrenésre is; mert minden bokorban egy-egy mumust vél rejleni fiatal, élénk képzelők. Ezen félelem aztán annyira beléjük fészkelte magát, hogy szinte megöröködik bennök s felnőtt korukban sem tudnak lemondani róla. — Őrizkedjete tehát a kísértetes mesézésektől. S ha észreveszitek, hogy gyermekeitek megijedtek, vagy félnek valamely furesa tárgytól, ne sajnáljátok a fáradságot; vezessétek oda őket ahhoz a tárgyhoz, s tapogattassátok meg velök saját kezeikkel, hogy önmaguk győződhesse meg félelmök alaptalanságáról!”

Így beszélt az öreg plebános, de beszédének lett is ám hatása. Az emberek, ha valaki kísértetekről beszélt nekik, most csak nevetik, mint afféle vénasszony mesét. . . A gyerekek sem kerülnek már annyira Bendiék házáat. De még nénémasszonyaimék sem szorulnak bátorság okáért strázsára. . . Szóval, megbátorodott az egész falu. . .

— — Hát Gyöngy Pistával mi lett? Azt meg mint teljesen ártatlant, szabadon eresztették s a legközelebbi farsangon elvette Bendi Örszikét, a kit ő oly igen szeretett s a ki őt oly forrón szerette; s a halvány leányból csak hamar piros menyecske lőn.

. . . Most pedig végül csak azt akarom mondani, hogy ne gondolja senki, mintha én ezt, a mit itt most elmondtam, az ujjamból szoptam volna. — Valóságos történet ez. Akár a falut is megnevezhetném, a hol történt. Csak a nevek vannak megváltoztatva benne. . . Mind ebből pedig csak az az üdvösséges tanulság, hogy:

„Kötte higgy a komának!”

Vargyas Andre.

Emlékmondatok a szenvedésről.

1. Mit az evangéliom nem ígér, azt nekünk sem szabad magunknak ígérni — t. i. életet kereszt nélkül. (Sz. Ágoston.)
2. A szentségre vezető egyetlen út, a kereszt útja. (Sz. Alph.)
3. Ha örömet hordozod keresztedet, az is hordozni fog téged és elvezet az ohajtott célhoz, hol a szenvedésnek vége lesz. (Kempis Tamás.)
4. Először éjnek kell lenni, hogy a csillagokat az égboltozaton ragyogni láthassuk: — így a menny fölérhetlen ígéretei is soha sem világítanak tisztábban s reményteljesebben, mint épen a szenvedések éjén. (Weninger.)

5. Szeressük legfőbb Urunkat; de szeressük a keresztet, mert legnagyobb öröme — szeretetet, szenvedést és hallgatást egy szívben találhatni. (Alacoque sz. Margit.)

6. Betegség és szenvedés nyujtanak erőt a léleknek. (Avila.)

7. A ki Istent akarja szolgálni, kísértéseket kell kiállania. Ez kitűnő kedvezmény! Valóban, ne becsüljétek ezt kevésre, mert ez Isten legbensőbb barátjai- és szolgálóinak osztályrésze. (Avila.)

8. Minden teher, bár mily nyomasztó legyen, áldás; saját kezével tette azt vállainkra a jóságos Isten. (Faber.)

9. Minél több a szenvedés, annál több a nyereség. (Sz. Teréz.)
 10. Ha élvezni akarjuk a megfeszítettet, úgy keresztjét is kell hordoznunk. (Sz. Teréz.)

11. Kiket az Isten szeret, Fiának útján vezeti őket. (Sz. Teréz.)

12. Ha Isten megengedéséből az ördög kínoz, az emberek szomorítanak, vagy más baj fájdalmasan látogat, gondold meg, hogy ezáltal vagy valamely erényednek kell gyakoroltatnia, vagy valamely vétkednek bünhődnie. (Xaveri sz. Ferencz.)

13. Most látom, hogy szeret még az Isten, mondá szent Ignác, valahányszor súlyos szenvedés érte. (Xaveri sz. Ferencz.)

14. Szenvedésben légy vidám és állhatatos; gondold meg, hogy ez azon országút, melyen a mennybe juthatni, — hogy a jelen élet csak pillanatig tart, — és hogy az igazi keresztény léleknek elég, ha szenvedése által jegyesét, Jézus Krisztust követheti. (Pazzi sz. Magdolna)

15. Az Isten olykor megvonja tőlünk a szükségest és fenýt minket, hogy megemlékezzünk, miszerint ő Atyánk és Urunk, ki nem csak kedvez nekünk, hanem vesszővel is ver minket. (Sz. Ágoston.)

16. A mit most szenvedünk, csekély és csak pillanatig tart, és ha valaki jelentékenynek tekinti azt, onnét származik: mivel hamis mérlege van és — szegény a szeretetben. (Avila.)

17. Viszontagságok alkalmával és szenvedésben egyetlen „hála Istennek“ többet ér ezer hálaadásnál, melyet jóllétben hozunk Istennek. (Avila.)

18. Ha a szenvedők számára kívül vagy, úgy az Isten választott gyermekei számára is kívül leszel. (Sz. Ágoston.)

19. Békétüréssel szenvedni tökéletesebb, mint jó cselekedeteket gyakorolni. (Sz. Bonaventura.)

20. Nagy hajóknak nagy vizre van szükségök; azért nagy érdemek nagy szenvedéseket is kívánnak. (Justiniani sz. Lőrincz.)

21. A kertész a gyenge fácskákat tövisekkel veszi körül, hogy azokat a vad állatoktól megvédje; épen így veszi körül az Isten is minket a szenvedés tövisével, hogy lelkünk üdvének ellenségei ellen megoltalmazzon. (Justiniani sz. Lőrincz.)

22. Öt pereznai önkényes szenvedés a földön annyi értékkel bír, mint öt évi lassu szenvedés a tisztítóüzben. (Faber.)

23. Kereszt és szenvedés nélküli jámborság romlandó és hasonló oly épülethez, melynek nincs alapja. (Huguet.)

24. Ha halálunk óráján reánk nézve valami sajnálatra méltó van, bizonyosan az, hogy az Istenért való szenvedés ideje lejárt, s következőleg meg vagyunk fosztva az eszköszől az örökkévalóság számára több érdemet szerezni. (Huguet.)

25. Kereszt és szenvedés a legdrágább ajándékok, melyeket Isten ad nekünk a földön, — és azoknak önkényes elvállalása szintén a legdrágább ajándék, melyet a földön Istennek mi adhatunk. (Huby.)

26. Ki Istenben bizik és az ő igéjét hiszi, az nem kívánja az isteni ígéreteknek teljesülését oly hamar látni. (Nouet.)

27. Ha Isten szeretjük akkor, midőn czukrot ad nekünk, úgy cselekszünk, mint a kis gyermekek; de ha akkor is szeretjük őt, midőn ürömmel kínál, úgy férfias hűséget tanúsítunk a Kedves iránt. (Szalezi sz. Ferencz.)

28. A Thaboron mondani: „éljen Jézus!“ — ezt a még tökéletlen Péter is tudta; de a Golgothán mondani ugyanezt, — az Ur Anyjának és a szeretett tanítványának jutott. (Szalezi sz. Ferencz.)

29. Ti lelkek, kik nyugalom és vigaszt után sóvárogtok, — oh ha tudnátok, mily kedves Isten előtt és mily fűvös reá-

tok a szenvedés; soha és sehol sem keresnétek vigaszt, sőt inkább nagy szerencsének tartanátok kereszteteket Jézus után vinni. (Keresztről nevezett sz. János.)

30. Minthogy Jézus Krisztus a keresztet szerette, a keresztet választotta, ezáltal oly magasra emelte annak értékét, hogy sokkal drágább, mint a föld minden javai, sőt drágább, mint minden egyéb mennyei kedvezmények. (Jézusról nevezett Tamás.)

31. Egy lat kereszt többet ér egy millió imakönyvnél. Egy napig megfeszítve lenni jobb, mint száz évig más szent gyakorlatokban foglalkozni. Egy pillanatig a keresztben lenni, jobb, mint a paradicsom örömeit izlelni. (Angelini Victoria.)

32. Ha az Ur valamely emberre nagy szenvedéseket bocsát, ez jele, hogy nagy szándékai vannak vele; igen, az Isten akarja, hogy ezen ember nagy szent legyen. (Loyola sz. Ignác.)

33. Valahányszor Isten akaratából valamely szenvedés nehezedik reánk, mindannyiszor mintegy különös szentségben részesülünk, mely a láthatlan kegyelemnek látható jele. (Mechtildis.)

M e s é k.

Zug a szél, fehér lepelt von a sürtűn hulló hó a földre. A zivatar ura a hősiesen lármázó holló. Őt nem riasztja vissza a tél fagyasztó lehe, főnlébeig tunya szárnyain; végre egy búzakalra ereszkedik le. Kapar éhes gyomra számára a tetőn, midőn egyszerre ott terem a gazda, a kit elég bátor volt ily hízeltőn megszólítani: Nemde édes gazda én jötevőd vagyok; mert elijesztem a verebeket kazalodról, melyek belőle annyi szemet kiszednének? — Igen elriaszad őket — válaszolt a bundás gazda — de vajjon az én hasznomra-e? látogatásodnak bizonyosan más célja van, mint engem megkímélni a verebek elrezzentésétől.

Vannak, kik mások kárán hiznak. —

Letaroltan állt az egykor lombdus tölgy, s tájdalommal tekintett társaira, minthogy azoknál vig madarkák mulatoztak danáikkal. A gyászoló tölgy megrázzván száraz ágait, így zugott: oh miért nem lehetek én is oly boldog mint ők, hogy ágaimon nyughelyet engedhetnék a tollas seregnek. — Hallván panaszát egy közelfekvő helyről leselkedő róka, így vigasztalá az elkeseredettet: — Mit búszulsz jó öreg, hiszen szomszédaid is csak addig örülhetnek a vig zenének, míg a dér le nem szaggatja diszruhájokat; aztán eltávoznak mulattató vendégeik. — Ebből láthatod szegény öreg: a vendég csak ott s addig szeret, a hol kényelemre talál, s ha az nincs, örökre elmarad. —

Össejöttek a madarak, s próbából mutogatták gyorsan emelkedő szárnyaikat. Először is a sas ereszté ki könnyű vitorlát, s bámulandóan fölszállt. Törekedtek a többiek is utána jutni; de vagy kevésbé érték utol, vagy fáradtan abba hagyták szándékukat. Erre a róka, mely az egész jelenetet szemmel tartá, így szólt: Ha nincs a „magasra“ tehetségtek és erőtök, minek gyötritek magatokat? Vagy azt gondoljátok, ha szándékotok van valamely nemesre, elég arra az akarat, s a cél már biztosítva van? —

Elhallgatta a veréb az ablakban zenélő kanárinak dalogatását; s annak szépségétől elbájoltatva, utánozni kezdé a hangot. Látta őt a krákogó holló, mely így szólítá meg az erőlködőt: Szegény veréb, minek vásitod nyelvedet, hisz szegénységedet még csak jobban elárulod, mintha csendesesen volnál? tudd meg azt: „A természet mostohaságát elpalástolni nem lehet!“

B u u z a.

Mi ujság?

(A koronázási szertartás legfőbb részletei) hír szerint úgy osztattak föl, miszerint a koronázás a budai várban szent János templomában, az aransarkantus vitézek lovagja útése szintén a várbeli Nagyasszonyunk templomában, a koronázási eskü a pesti belvárosi templom előtt, s a kardvágás a lánczid és akadémiai palota közötti téren történjenek. — Budavára 85 év óta nem látott koronázást.

Mint halljuk, a koronázás május 20-ka és 30-ka közt fogna megtörténni, s azon csaknem minden eurpai uralkodó képviselve le z. Eddig már a következő uralkodók jelentették be eb-beli szándékukat: a francia császár, az orosz ezár, a porosz király, a spanyol királyné, Viktor Emánuel király, Portugalia királya s a török szultán, Viktor Emánuel Humbert koronaher-czeg s a porosz királyt Albrecht herczeg fogná képviselni, a többi uralkodókat pedig részint a rendes, részint rendkívüli követek; a szerb és román fejedelmek személyesen fognak megjelenni.

Gróf Károlyi György koronaőr már elrendelte a koronázási jelvények kiigazítását. Pórfi pesti kalapgyárnok bízott meg a korona kibélelésével; a belés arannyal áttört vörös bársonyból és fehérbatlaszból fog állni. A korona kitisztíttatása és kijavíttatása, valamint egy új kardhüvely elkészíttetése elren-deltetett.

(Királyi nyaraló Budán.) Hírlik, hogy a király és királyné ő Felsőgei számára a budai hegyek közt egy nagy villa fog építtetni, mely ő Felsőgeieknek s fenséges gyermekeik-nek nyaralól fog szolgálni.

(József nádor emlékszobra.) A városi tanács kebelében intézkedés történt, hogy József nádor szobra mielőbb felállíttassék. A miniszteriumhoz ez ügyben kérelem lön intézve, hogy az a szobor felállítására alkalmas időt tűzzön ki.

(A megboldogult kalocsai érsek. Lonovics József) képgyjteményének egy részét a nemzeti muzeumnak, magán-vagyonának legnagyobb részét pedig, mintegy 70,000 frtot, hazai és jótékonyági czélokra hagyományozta.

(Megjelent és beküldetett) „A Jézus társasága ellen intézett vádak“, írta Patissz György, Jézus-társasági ál-do-zár, fordította Mladoniczky Ignác, győr-egyházmegyei ál-do-zár. E jeles könyvecske a német eredetiben rövid idő alatt oly gyorsan elterjedett, hogy már II. kiadása rendeztetik sajtó alá. Tartalma: Előszó. — Általános vádak. — Bizonyíték e vádakra. — XIV. Kelemen pápa a szerzetet kárhóztatta. — A jezsuitáknak ellensége minden rendi s rangu ember. — Annyi s oly nagy vád még sem lehet alap nélkül. — A jezsuiták gazdag-sága. — A jezsuiták s tanítványuknak ellenségei. — A jezsui-ták ellenségeinek fegyverei. — A források, melyekből Jézus-társaságának ellenségei merítenek. — A jezsuiták barátjai. — A jezsuiták befolyása káros. — A jezsuiták uralomvágya. — A jezsuiták tehát ártatlanok? — Szükségesek a jezsuiták? — A jezsuiták népszerűtlének. — A jezsuitáknak elavult tanrendse-rök van. — A jezsuiták erkölestana rossz s romlásra vezet. — A ezél szentesíti az eszközöket. — Az ember jó katolikus lehet, habár ellensége is a jezsuitáknak. — A közvélemény s a nép a jezsuiták ellen van. — A jezsuiták nem korszerűek többé. — A jezsuiták azonosítják magukat a kath. egyházzal. — A jezsui-

ták mindent fölzávarnak. — A jezsuiták titkos hallgatagságba burkolóznak. — Befejezés. — Kapható Győrött a fordítónál. — Ára 40 kr.

(Gabnaüzlet) a mult héten a buzának valamivel élérkebb forgalma volt, minthogy Bajorországból kedvezőbb tudósítások érkeztek; a forgalom valami 8000 mérőnyi volt, mely a tegnapi áron adatott el, ugymint: a 87—88 fontos 7 frt, 87—89 ftos 6 frt 90—95 kr, 86—88 ftos 6 frt 80 kr, mindez 3-havi, esekélyebb minőségű vámmázsánként 5 frt 90 kr—6 frt 15 kr, 85—89 ftos 6 frt 50 kr készízetésre. Rozsra nézve a hangulat lanyhább és ára 5 krral alább szállott; eladatott mintegy 2000 mérő 78—80 ftos 4 frt 50—57 kron. Zab tüzlete is esendes és irányzata hanyatló volt, ára 2—4 krral szállott alább; eladatott mintegy 5000 mérő készáru új 44—46 ftos 1 frt 78—86 krjával. Kukoriczát illetőleg az tűzerek visszatartók, minélfogva említésre méltó forgalma nem volt. Kölesből igen esekély kereslet és tetemes áresökkenés mellett eladatott mintegy 1200 mérő 3 frt 16—25 krjával.

Társulati értesítő.

Kimutatás a Szent-István-Társulat igazgatósá-gához beküldött pénzekről: Roidl Farkas főtanító Brassó-ból 110 frt; néhai Botka Mihály cz. kanonok s volt hegyesi plebános hagyományra 25 frt; Kossela János nyitrai szentszéki jegyző 175 frt 10 kr; Kubriczky Endre taksonyi plebános 30 frt 10 kr.

Adakozások.

Egy magát megnevezni nem akaró „Jézus sz. gyer-mekeségi társulathoz“ 5 frt.

A Szent-László-Társulat részere. frt kr.

Az esztergami főegyházmegyéből: a szemcepi kerület 100 frt 76 kr; a radosnai 7 frt 92 kr; a bazini kerület 28 frt 8 kr. — Összesen 136 76

A pannonhegyi főapátságából: Jahn Mainrád, Borbély Kornél, Prux Xaver, Körmeny Kamill, Kovácsics Márczel, Weber Dénes, Schiebinger Emil — egyenkint 1 frt; Wagner Lőrincz 2 frt, Fenix Volfgang, Kovács Ville-bald egyenkint 72 kr; Intay Vazul 1 frt 85 kr, pápai tá-nárok 4 frt 32 kr; Bakonybélből 3 frt 20 kr, lázii hívek 12 frt, ravazdi plebánia 11 frt 70 kr, kajári pleb. 1 frt 8 kr, tárkányi 7 frt, füssi 27 frt, nyalkai 16 frt 60 kr, szent-mártoni 4 frt 76 kr, győri gymn. ifjúság 31 frt — összesen 131 —

A boldogfalvai plebániából: Mészáros Éva 36 kr, Kusman János 18 kr, három Ferenczy 54 kr, Mészá-ros Erzsébet 25 kr, Jankó Rózália 25 kr, Mészáros István 36 kr, Horváth Anna 36 kr, Szabó Teréz 1 frt, Stefán Ferencz 36 kr, Gajber Julianna 36 kr, Horváth Apollónia 1 frt, Nögel Bálint 50 kr, Urbanovics Julis 50 kr; összesen 6 2

Az erdélyi egyházmegyéből: az udvar-helyi kerület 91 fr 45 kr; a torda-aranyosi 22 fr 78 kr; a küüllői 13 fr 70 kr; a belső-szolnoki 12 fr 24 kr; az alesiki 17 fr 66 kr; a gyergyai 6 fr 48 kr; a marusi 25 fr 48 kr; a felesiki 16 fr 72 kr; az erzsébetvárosi 20 fr 74 kr; a szebeni 3 frt 30 kr; a bányakerületi 28 frt 8 kr; a károlyfehérvári 45 fr 16 kr; a sepsi-sz. györgyi, illyefalvi s köröspataki plebánosok 2 fr 16; összesen 305 95

Gróf Pálffy Mór altábornagy 5 4

Kiadja a Szent-István-Társulat (borz-utca 3. sz.) — Felelős szerkesztő: Füssy Tamás.

Nyomatott Pesten, 1867. Emich Gusztáv magyar akadémiai nyomdásznál (Barátok tere 7. sz.)